

Бондаренко Діана Петрівна,
аспірантка кафедри соціальної і гуманітарної політики,
Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України,
м. Харків
ORCID 0000-0001-8970-1433

УДК 35.316

doi: 10.34213/ap.19.02.21

МОДЕЛІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАЙНЯТОСТІ МОЛОДІ В УКРАЇНІ І ПОЛЬЩІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Зроблено порівняльний аналіз моделей державної політики зайнятості молоді в Україні та Польщі. З'ясовано, що Польщі притаманна патерналістська модель державної політики зайнятості молоді з елементами децентралізації. Виявлено, що в Україні існує централізована модель державної політики зайнятості молоді. Для неї характерна розбалансованість між попитом на робочу силу та її пропозицією, неузгодженість вимог роботодавців до молодого фахівця з рівнем та якістю його освіти посилюють напругу на національному та регіональних ринках праці в Україні. Запропоновано до використання в Україні європейського досвіду реалізації державної політики зайнятості молоді на прикладі елементів польської моделі.

Ключові слова: державна політика зайнятості молоді, регіональний рівень, модель політики, безробіття.

Постановка проблеми. На нинішньому етапі соціально-економічного розвитку в Україні відбувається низка реформ, у тому числі й у сфері державної політики зайнятості молоді. Обов'язковою умовою формування передумов для економічного зростання є формування та розвиток конкурентоздатної моделі державної політики зайнятості молоді.

З огляду на це всієї більшій значимості набувають дослідження міжнародного досвіду формування моделей державної політики зайнятості молоді. Зокрема, уявляється доцільним порівняння досвіду України та Польщі, яка є членом Європейського Союзу і має такі проблеми, як трудова міграція молоді в розвинені країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сутність та методи формування політики зайнятості як на національному, так і на регіональному рівнях досліджували такі вітчизняні науковці, як: Т. Бурлай, М. Долішній, К. Дубич, Й. Звонар, С. Злупка, А. Ільч, Е. Лібанова, М. Пітюлича, І. Садова, А. Семів, І. Терюханова, А. Шевчук, І. Шкіндюк, О. Штанська та ін. Проте досвід Польщі щодо впровадження ефективної моделі державної політики зайнятості молоді на регіональному рівні залишається малодослідженим.

Мета статті – здійснити порівняльний аналіз моделей державної політики зайнятості молоді в Україні та Польщі й запропонувати для використання в Україні певні елементи польської моделі державної політики зайнятості молоді.

Виклад основного матеріалу. Молодь – це соціально-демографічна група, відокремлена на основі сукупності вікових характеристик і особливостей соціального стану, тобто це громадяни України віком від 14 до 35 років [6].

У загальному розумінні молодь – це юридично дієздатні, повноправні члени суспільства, які перейшли від дитинства (життєвого періоду розвитку людини) до життя дорослого, усвідомленого, самостійного та незалежного. Сучасні реалії, яким притаманні зростання безробіття, вартості створення належних соціально-побутових умов проживання, життя в цілому, вносять корективи у тривалість перехідного до самостійного, незалежного періоду життя молоді. Внаслідок цього вікові межі зазначеної категорії можуть змінюватися.

© Бондаренко Д. П., 2019

Так, в ЄС статистичні показники безробіття молоді визначають у віковій групі 15–24 роки [1].

Безробітна молодь – це особлива соціальна група, яка в певний час не має такої цінності, як робота, пов'язаного з нею престижу, матеріального добробуту та загального визнання. Це відчутно впливає на загальну мотивацію поведінки молодих людей, мотиви вибору й опанування професії або перенавчання. Значну частину безробітної молоді становить контингент молодих людей – випускників професійно-технічних і вищих навчальних закладів, які здобули професію (спеціальність) і вперше виходять на ринок праці. Безробіття молоді – соціально-економічне явище, при якому працездатна молодь перебуває в пошуках роботи та готова приступити до неї, але не може реалізувати своє право на працю, чим втрачає основні засоби до існування [2].

Традиційно показник молодіжного безробіття у багатьох країнах світу перевищує безробіття серед дорослих у 2–2,5 рази, що характерно і для України. І хоча у відсотковому відношенні цей показник не приймає загрозливих значень, і навіть знижується, молодіжний ринок праці України характеризується неприємними тенденціями зневіри, різкої сегментації, плінності кадрів.

Молодіжна політика країн Європи містить такий важливий напрямок, як зайнятість / працевлаштування молоді. Виходячи з цього, моделі молодіжної політики можна певною мірою ототожнювати з моделями політики зайнятості молоді. У країнах Європейського Союзу визначення моделей молодіжної політики / політики зайнятості молоді базується на певних критеріях, а саме: рівень демократії, національно-культурні традиції та нормативно-правове забезпечення і т. д. Виділяють чотири моделі молодіжної політики / політики зайнятості молоді: універсалістська / патерналістська модель країн Скандинавії, ліберальна / громадська модель Великобританії, протекційна модель країн Центральної Європи, централізована / середземноморська / субінституціоналізована модель країн Середземномор'я:

– універсалістська / патерналістська модель (країни Західної Європи та Скандинавії) – це найбільш демократична модель, яка характеризується паритетним рівнем контролю державою молодіжних організацій при одночасному наданні їм широкої свободи дій. Вона супроводжується активними заходами та діяльністю молодіжного руху. Специфічним для цієї моделі є відсутність міністерства у справах молоді в органах влади;

– ліберальна / громадська модель (Великобританія) характеризується мінімальним втручанням держави в діяльність молодіжних організацій, ґрунтується на глибоких традиціях. Молодіжних організацій, які беруть активну участь у державотворчих процесах – невелика частина. Серед них переважають спортивні, культурні та благодійні. Імплементация молодіжної політики делегується від держави до інститутів громадянського суспільства;

– протекційністська модель (країни Центральної Європи) – держава намагається контролювати та встановлювати пріоритетні цілі в діяльності молодіжних організацій. У таких державах молодь є соціальною групою, яка потребує захисту, підтримки та стимулювання. Головна мета молодіжних об'єднань – закладання основ громадянського суспільства;

– централізована модель (країни Середземномор'я) передбачає залучення третього сектора та органів місцевого самоврядування є дещо слабким, тому молодіжна політика є централізованою, зосередженою на державному рівні [5].

Як бачимо, європейський досвід переконує, що уряди різних країн шукають свої підходи до молодіжної політики. В розвинутих демократичних

країнах молодіжна політика в основному має трирівневу структуру, що дає змогу проводити її на державному, регіональному і місцевому рівнях. Зокрема, в країнах Західної Європи на цих засадах активно розробляються і впроваджуються комплексні закони про молодь. У багатьох країнах Центральної і Північної Європи молодіжна політика базується на визнанні відповідальності держави за успішне включення в суспільно-політичне життя всіх верств молоді. Необхідно зазначити й те, що уряди демократичних країн будують свою молодіжну політику як патерналістську, тобто як певний аванс за рахунок суспільства на майбутнє. Розрахунок робиться на те, щоб із часом мати реальну віддачу від молоді в економіці, політиці, соціальній, духовній та інших сферах [4, с. 127].

Дослідження в молодіжній сфері свідчать про те, що в країнах Європи, можна виділити спільні елементи молодіжної політики: соціальний взаємозв'язок (ланцюг) між урядом, молодими людьми і суспільством через консультації та вплив; поради та інформація про права молодих людей та можливості для них; свобода культурного, творчого та політичного вираження; культура продовження освіти і професійної освіти; підтримка молодим сім'ям; відповідна спеціальна підтримка для молодих людей "груп ризику", таких як з особливими потребами чи молоді в'язні; підтримка і заохочення активного проведення вільного часу; правильна організація професійної підготовки тих, хто працює з молодими людьми; дослідження труднощів, з якими стикаються молоді люди; сприяння міжнародним зв'язкам між молодими людьми [5].

На даному етапі на ринку праці України спостерігаються позитивні тенденції щодо зростання зайнятості та скорочення безробіття. За даними Державної служби статистики України, кількість зайнятого населення у віці 15 років і старше у I кварталі 2019 р. становила 16,4 млн осіб, а рівень зайнятості – 50,7 %. Кількість безробітного населення (за методологією МОП) у віці 15–70 років у I півріччі 2019 р., у порівнянні з I півріччям 2018 р., скоротилася на 72 тис. осіб та становила 1,5 млн осіб. За віковими групами: серед безробітних з числа молоді 15,6 % становили особи віком від 15 до 24 років, 8,8 % – особи у віці від 25 до 29 років, 7,6 % – у віці від 30 до 34 років [7].

Для того, щоб зменшити рівень безробіття молоді в Україні, потрібна ефективна державна політика зайнятості молоді. Механізм державного регулювання зайнятості населення складається з комплексу елементів регулювання на макроекономічному рівні, які являють собою систему правових, економічних, соціальних і організаційних заходів, методів та форм, що охоплюють всю сукупність факторів впливу на зайнятість, ефективне застосування яких спроможне забезпечити позитивні якісні зміни у функціонуванні системи зайнятості (рис. 1) [3].

Здійснення державної політики зайнятості молоді на регіональному рівні передбачає: нормативно-цільове регулювання зайнятості і трудових відносин молоді; активізації фінансової підтримки підприємств всіх форм власності, які працевлаштовують молодих фахівців; надання податкових пільг вітчизняним та закордонним інвесторам за умови, що їх інвестиції будуть спрямовуватися на розширення сфери продуктивності праці і виробництво конкурентоспроможної продукції; створення правових, фінансових та інформаційних умов для реалізації молодіжного підприємництва та стартапів; створення системи зв'язку між освітою та регіональними ринками праці; посилення контролю щодо реалізації заходів активної політики зайнятості з метою зниження тривалості безробіття і підвищення територіальної мобільності молоді; коор-

динація зусиль навчальних закладів та роботодавців щодо працевлаштування випускників, забезпечення стажування студентської молоді; структурно-інвестиційну політику, спрямовану на створення робочих місць з урахуванням економічних та регіональних особливостей.

Рис. 1. Класифікація елементів механізму державного регулювання зайнятості населення

Проте наразі державна політика зайнятості молоді в Україні не повністю ефективна, про що свідчать: небажання роботодавців брати на роботу недовідчену та некваліфіковану молодь; відсутність дійових стимулів для роботодавців при працевлаштуванні молоді; суттєвий розрив між програмами навчання у ВНЗ і потребами підприємців; низькі офіційні зарплати для молодих працівників, які пропонуються на робочих вакансіях, і, відповідно, небажання молоді їх заповнювати; значне податкове навантаження на бізнес з боку держави, яке не сприяє створенню нових робочих місць, зростанню оплати праці найманих працівників і призводить до неформальних трудових відносин; відсутність системи розподілу молодих фахівців на стажування або практику під час навчання і на роботу – після закінчення навчання; формальна розробка програм зайнятості та професійного навчання молодих працівників на загальнодержавному і регіональному рівнях тощо.

Тож модель державної політики зайнятості молоді в Україні є централізованою. Як наслідок надмірної централізації спостерігається розбалансованість між попитом на робочу силу та її пропозицією, неузгодженість вимог роботодавців до молодого фахівця з рівнем та якістю його освіти посилюють напругу на національному та регіональних ринках праці в Україні.

Для Польщі, як і всіх країн Євросоюзу загалом, характерні такі тенденції у сфері зайнятості: перехід до стратегії гнучкої зайнятості і залучення у сферу зайнятості молоді через зміну законодавства, яке регулює використання праці цих категорій населення; стимулювання безробітних до виходу на ринок праці через зміни у системі соціального страхування, у тому числі страхуван-

ня з безробіття; підвищення мобільності робочої сили всередині Євросоюзу за рахунок зміни міграційної політики та її орієнтації на забезпечення свободи пересувань в межах ЄС.

Динаміка безробіття молоді в Польщі протягом 2010–2017 рр. свідчить про зменшення молодіжного безробіття з 2014 року (рис. 2) [8].

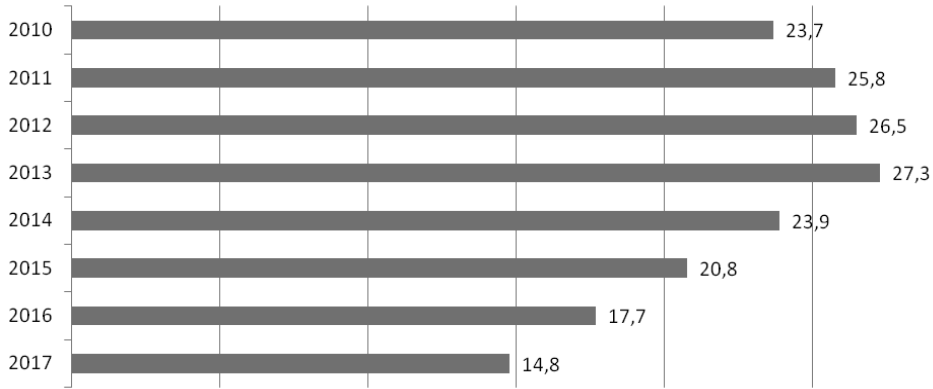

Рис. 2. Динаміка безробіття молоді в Польщі протягом 2010–2017 рр.

Положення молоді на ринку праці у Польщі визначається нетиповими формами зайнятості, які вважаються неповноцінними, менш стабільними, низькооплачуваними та такими, що сприяють ототожненню працівника з компанією. Молоді люди, які зайняті в таких формах, піддаються більшому ризику втратити роботу, часто не отримують таких же соціальних виплат, як штатні працівники, не мають доступу до навчання та розвитку. Складне становище молоді на ринку праці обумовлене також підходом роботодавців – трактування працівників як джерела витрат, а не ресурсів компанії [10].

Для того, щоб зменшити рівень безробіття молоді, у Польщі впроваджується низка заходів. Зокрема, у польському законодавстві положення, що дискримінують працівників через стаж, були скасовані. З 2017 р. всі працівники, незалежно від стажу, отримуватимуть однакову мінімальну заробітну плату. Раніше чинне законодавство диференціювало мінімальну заробітну плату через стаж, що було несприятливим насамперед для молоді – за перший рік роботи вони отримували щонайменше 80 % мінімальної заробітної плати. З 1 серпня 2019 р. в Польщі вступив в силу закон, що звільняє молодь до 26 років від сплати податків на дохід фізичних осіб. Завдяки новим нормам, особи до 26 років отримуватимуть більш високу зарплату [11].

Також у Польщі було запроваджено звільнення роботодавців від страхових внесків для працівників до 30 років. Для забезпечення роботою з молоддю проводять консультації під час пошуку роботи або забезпечення навчання. Окрім цього здійснюється використання широкого спектру проактивних заходів, що сприяють збільшенню попиту на молодих працівників. Тимчасові та цілеспрямовані заходи з працевлаштування або оплата фінансування чи навчання та стажування часто виявляється необхідним для успішної інтеграції молоді до ринку праці, особливо, у регіонах. Тому в Польщі їх розглядають як різновид соціальної інвестиції, завдяки чому молоді люди можуть використо-

увати свої навички на практиці та надалі розвивати їх, на відміну від повільної втрати працездатності та бездіяльності.

Загальна політика на ринку праці Польщі встановлюється на національному (державному) рівні: Міністерство у справах сім'ї, праці і соціальної політики готує і координує державну політику на ринку праці воєводства. Але як трудові відомства повітів, так і воєводства визначають і координують політику місцевого і регіонального ринку праці, відповідно до потреб даного ринку.

Щодо регіональної моделі державної політики зайнятості молоді, то Державні служби зайнятості в Польщі являють собою систему воєводських і повітових бюро з працевлаштування, які призначаються органами самоврядування на рівні воєводств і повітів. Міністр у справах сім'ї, праці та соціальної політики, відповідальний за питання праці, виконує функції координатора державних служб зайнятості. Система органів зайнятості є на центральному та місцевому рівнях, і її важливою особливістю є незалежність кожної організаційної одиниці. Формальний і організаційний поділ повноважень між органами самоврядування та державними органами свідчить про елементи децентралізації [8].

У кожному воєводстві існують Молодіжні центри освіти і праці (далі – Центри), які працюють у сфері питань ринку праці та на які покладено створення і організація співпраці з партнерами на місцевому ринку праці, поширення інформації про заходи, що проводяться в рамках існуючих систем.

До функцій Центру входить, зокрема: працевлаштування та організація працевлаштування: молодих людей старше 15 років, які не закінчили початкову або середню школу або не продовжують освіту після закінчення цих шкіл, які шукають роботу і безробітних до 25 років, учнів і студентів; надання професійних консультацій для молодих людей; ініціювання проектів, міжнародне співробітництво та молодіжний обмін; забезпечення професійної підготовки відповідно до діагностованих потреб роботодавців з місцевого (регіонального) ринку праці; відшкодування витрат, понесених роботодавцем на заробітну плату і внески в систему соціального забезпечення молодих працівників, зайнятих за трудовим договором на професійне навчання.

Одним із ключових завдань Центру є створення партнерських відносин на місцевому та регіональному ринках праці.

Аналіз місцевого ринку праці з точки зору потреб у навчанні покладено на Центри професійного навчання, які організують і реалізують професійну підготовку молоді у формі професійного навчання, перепідготовки або підвищення професійної кваліфікації. Діагностика місцевого ринку праці з точки зору попиту на конкретну пропозицію з навчання проводять також районні молодіжні центри професійного навчання, які запрошують людей, віком до 25 років – безробітних, які потребують додаткового навчання або перепідготовку, випускників середніх шкіл і університетів, студентів з урахуванням потреб місцевого(регіонального) ринку праці [9].

Отже, політика зайнятості молоді в Польщі являє собою систему регуляторних заходів і дій соціально-економічного, адміністративно-організаційного та правового характеру, які здійснюються державними і соціальними інститутами та спрямовані на забезпечення оптимального функціонування й розвитку сфери соціально-трудова відносин, у тому числі регіонального ринку праці, з метою забезпечення повної зайнятості. Представляється, що Польщі притаманна модель державної політики зайнятості молоді, яку можна визначити як патерналістську з елементами децентралізації. Тобто, державна полі-

тика зайнятості молоді за польською моделлю передбачає помірне втручання держави в життя і справи молодого покоління та надання державної допомоги тій категорії, яка найбільш її потребує, а також ефективно залучення молоді до різних форм участі у житті суспільства та самостійного вирішення власних проблем.

Досвід Польщі свідчить про те, що для підвищення ефективності реалізації політики зайнятості молоді необхідно: заохочувати роботодавців, для збереження існуючих та створення нових робочих місць для громадян, які недостатньо конкурентоспроможні на ринку праці (квотна категорія громадян); сприяти забезпеченню молоді (випускників ЗВО та професійно-технічних навчальних закладів) першим робочим місцем; виділяти цільові групи безробітних громадян відповідно до потреби в соціальних послугах і реалізації для кожної групи своєї програми для забезпечення працевлаштування; створювати умови для активного самопошуку роботи безробітними, активізувати їх власні зусилля; розширювати базу даних наявних вакансій робочих місць в обласних, міських та районних центрах зайнятості (зобов'язати всі зареєстровані підприємства, товариства, організації, учбові заклади надавати свої вакансії робочих місць до центрів зайнятості).

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Порівнюючи моделі державної політики зайнятості молоді в Україні та Польщі, можна визначити їх певні збіги у частині надання державної допомоги тим представникам молоді, які найбільш її потребує, а також залучення молоді до різних форм участі у житті суспільства та самостійного вирішення власних проблем. Разом із тим, модель державної політики зайнятості молоді в Україні більш централізована.

Адаптація європейського досвіду державної політики зайнятості молоді до українських умов має враховувати як загальні процеси, так і особливості країни та регіональні аспекти. Із досвіду Польщі для України можна запозичити наступне: удосконалення законодавства про молодіжну зайнятість із посиленням важелів активної політики подолання безробіття; фінансування досліджень із проблем зайнятості та забезпечення економічної активності населення; удосконалення системи підготовки молодих спеціалістів у закладах вищої освіти з урахуванням вимог ринку праці; активізація діяльності регіональних служб зайнятості у взаємодії з роботодавцями щодо вирішення працевлаштування безробітних; проведення моніторингу потреб регіональних ринків праці для визначення напрямків підготовки молодих спеціалістів; упровадження мотиваційних важелів для роботодавців та спеціалістів центрів зайнятості щодо працевлаштування молоді, осіб з довготривалим безробіттям; підвищення мотивації молоді до праці, кар'єрного зростання, професійної підготовки та перепідготовки; залучення молоді до активної участі в економічному процесі; сприяння формуванню та розвитку середнього класу як основи стабільності суспільства та ін.

Удосконалення державної політики зайнятості молоді на регіональному рівні доцільно здійснити шляхом чіткої координації зусиль місцевих органів влади, роботодавців, громадських організацій до розробки та реалізації регіональної молодіжної політики зайнятості.

Перспективи подальших розвідок передбачають досліджувати моделі державної політики зайнятості молоді розвинених країн Європи з метою його застосування в українських реаліях.

Список використаних джерел

1. Дубич К. В. Сучасні світові тенденції та українські реалії молодіжного безробіття. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія : Державне управління.* 2017. № 3. С. 87–94. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnaddy_2017_3_15 (дата звернення: 10.09.2019).
2. Іваницька С. Б., Мороховець І. О. Проблеми безробіття молоді України. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_9_56 (дата звернення: 10.09.2019).
3. Іванова Л. В., Сорока О. В. Державне регулювання зайнятості : навч. посіб. Одеса, 2015. С. 94–95.
4. Кербаль М. Зарубіжний досвід формування нормативно-правової бази щодо молодіжної політики. *Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї.* 2008. Вип. 13. С. 123–129.
5. Сторожук Р. П. Зарубіжний досвід реалізації молодіжної політики. *Державне будівництво* : електрон. наук. фахове вид. 2007. № 1. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2007_1\(1\)_51](http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2007_1(1)_51) (дата звернення: 10.09.2019).
6. Офіційний вебсайт Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 10.09.2019).
7. Офіційний вебсайт Державної служби зайнятості України. URL: <https://www.dcz.gov.ua/analitics/68> (дата звернення: 10.09.2019).
8. Офіційний вебсайт Міністерства у справах сім'ї, праці та соціальної політики Польщі. URL: <https://www.gov.pl/web/rodzina/funkcjonowanie-wojewodzkich-i-powiatowych-urzedow-pracy/> (дата звернення: 10.09.2019).
9. Офіційний вебсайт Мазовецького воєводства Польщі. URL: <http://www.mazowiecka.ohp.pl> (дата звернення: 10.09.2019).
10. Beata Jakimiuk. Bezrobocie wśród polskiej młodzieży i jego dynamik. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, sectio J – Paedagogia-Psychologia.* № 4. P. 193–202. URL: http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ojs-doi-10_17951_j_2017_30_4_193 (дата звернення: 10.09.2019).
11. Dziennik ustaw Rzeczypospolitej polskiej. URL: <http://dziennikustaw.gov.pl/du/2019/1394/1/> (дата звернення: 10.09.2019).

References

1. Dubych, K.V. (2017). Suchasni svitovi tendentsii ta ukraïnski realii molodizhnoho bezrobittia. [The current global trends and Ukraine's realities in youth unemployment]. *Visnyk NADU, issue 3, 87–94.* URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnaddy_2017_3_15 [in Ukrainian].
2. Ivanytska, S.B., Morokhovets, I.O. (2015). Problema bezrobittia molodi Ukrainy. *Efektivna ekonomika – An efficient economy, issue 5.* URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_9_56 [in Ukrainian].
3. Ivanova, L.V., Soroka, O.V. (2015). Derzhavne rehuliuвання zajniatosti. [Public regulation of employment]. Odessa [in Ukrainian].
4. Kerbal, M. (2008). Zarubizhnyj dosvid formuvannia normatyvno-pravovoi bazy schodo molodizhnoi polityky. *Suchasna ukraïnska polityka. Polityky i politolohy pro nei, issue 13, 123–129* [in Ukrainian].
5. Storozhuk, R.P. (2007). Zarubizhnyj dosvid realizatsii molodizhnoi polityky. *Derzhavne budivnytstvo – State Formation, 1,* URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2007_1\(1\)_51](http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2007_1(1)_51) [in Ukrainian].
6. Official website of the State Statistics Service of Ukraine. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
7. Official website of the State Employment Service of Ukraine. URL: <https://www.dcz.gov.ua/analitics/68>.
8. The official website of the Ministry of Family, Labor and Social Policy of Poland. URL: <https://www.gov.pl/web/rodzina/funkcjonowanie-wojewodzkich-i-powiatowych-urzedow-pracy/>.
9. The official website of the Masovian Voivodeship of Poland. URL: <http://www.mazowiecka.ohp.pl>.
10. Beata Jakimiuk. (2017) Bezrobittia sered pol's'koi molodi ta ii dynamika. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, sectio J – Paedagogia-Psychologia, issue 4, 193–202.* URL: http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ojs-doi-10_17951_j_2017_30_4_193 [in Polish].
11. Official Journal of the Republic of Poland. URL: <http://dziennikustaw.gov.pl/du/2019/1394/1/>.

Bondarenko D. P., Postgraduate Student of Social and Humanitarian Policy Department,
KRI NAPA, Kharkiv
ORCID 0000-0001-8970-1433

MODELS OF STATE YOUTH EMPLOYMENT POLICY IN UKRAINE AND POLAND: COMPARATIVE ANALYSIS

Reforms in Ukraine, in particular in the sphere of state policy, and globalization challenges stipulate the necessity for forming and developing a competitive model of the state policy of youth employment. This explains a growing interest in the international experience of forming models of the state youth employment policy.

A study of the current Polish practices is considered to be useful, as Poland is a member state of the European Union; moreover, the country's problems are similar to those of Ukraine, specifically – youth labor migration to advanced countries.

The youth employment policy of Poland presents a system of regulatory measures and actions of socio-economic, legal, administrative and organizational nature, which are taken by public authorities and civil society institutions. It is focused on job placement of the youth, including at the regional labor market, with the aim of providing full employment of the young people.

It appears that Poland tends to apply a model of state youth employment policy that can be described as paternalistic with decentralization elements. According to the Polish model, the state youth employment policy presupposes a moderate interference of the state with the life and affairs of the young generation. Also, the state contributes to effective involvement of young people in various forms of participation in the life of society and independent solution of their own problems.

The Ukrainian model of the state youth employment policy is more centralized. This model is characterized by a misbalance of work force demand and supply, disagreement between employers' requirements to young specialists and the standards and quality of their education, aggravating the tension felt in the national and regional labor markets of Ukraine.

A comparative analysis of the models of the state youth employment policies in Ukraine and Poland has allowed us to identify certain compliance of the state policies of youth employment pertaining to provision of state support for those young persons who need it most. Another similarity is that the young people are getting involved in solution of their own problems by developing their active civic stand. Both in Poland and in Ukraine, the following trend is observed: the number of the unemployed is reduced (from 2013 and 2018, respectively). However in Ukraine, the highest rate of unemployment is traced among young people, and namely: at the age of 15-24 (15.6 %), 25-29 years of age (8.8 %), 30-34 y.o.a. (7.6 %).

It is proposed to apply in Ukraine the European experience of implementing the state youth employment policy, using the elements of the Polish model as an example: coordination of the efforts of the local bodies of power, employers, NGOs at the regional level.

The prospective scientific surveys are supposed to be research of the models of the state youth employment policy of the advanced European countries for the purpose of adapting them to the reality of Ukraine.

Key words: youth employment public policy, regional level, policy model, unemployment.

Надійшла до редакції 29.09.2019 р.